

سبک زندگی و نکاتی درباره نحوه صحیح مصرف

آدمهای مارک دار

«صرف» امروزه تنها یک موضوع صرفاً اقتصادی نیست، بلکه نمادی از فرهنگ و هویت افراد جامعه نیز هست. اینکه مردم چگونه و چقدر مصرف می‌کنند، در شکل‌دهی سبک زندگی آن‌ها بسیار تعیین کننده است. چرا که شیوه مصرف افراد تا حدود زیادی انتخاب‌ها و نوع نگاه آن‌ها را آشکار می‌سازد. درست است که مصرف در هر دوره شکلی خاص و متفاوت داشته است، اما متاسفانه ما امروزه با پدیده‌ای به نام «صرف‌زادگی» روبرو هستیم. مصرف‌زادگی وضعیتی است که در آن کالا و مصرف آن، هدف نهایی زندگی انسان می‌شود. یعنی دیگر مصرف فعالیتی برای رفع نیاز نیست، بلکه خودش هدف است.

کفر ورزیدنند و از دنیا بهره می‌برند و چون چاربایان می‌خورند، سرانجام آتش جایگاه آنان است» (محمد/۱۲).

صرف براساس نیاز حقیقی

قرآن تنها مصرف براساس نیاز واقعی را تأیید و هر نوع زیاده‌خواهی را رد می‌کند. اساساً مصرف باید براساس نیازهای واقعی و طبیعی انسان‌ها باشد، در حالی که مصرف‌گرایی ریشه در پاسخ به نیازهای کاذب و زیاده‌خواهی انسان‌ها دارد؛ نیازهایی که بیشتر تحت تأثیر عوامل بیرون از ما شکل می‌گیرند و رسانه‌ها در برانگیختن و ایجاد آن‌ها نقش اساسی دارند. مد‌گرایی و تنواع‌طلبی افسار‌گسیخته از مهم‌ترین شاخه‌های این نیازهای کاذباند. برندبازی هم در این میان حکایت خود را دارد. در این شرایط ارزش کالاهای نه به کاربردانشان که به مد بودنشان است.

دوم آن‌ها، مبدأ تولید یا پیامدهای زیست‌محیطی مصرف آن‌ها ندارند. در واقع، ریشه اصلی این نوع مصرف‌زادگی غالباً نداشتند هویت و حس بودن است؛ حسی که به فرد احساس ارزشمند بودن بددهد. در چنین شرایطی است که فرد برای پر کردن این خلاصه بخرید و مصرف هرچه بیشتر روی می‌آورد. زندگی در این شکل به‌حای بودن، در داشتن و مصرف کردن خلاصه می‌شود. فرد از طریق به نمایش گذاشتن کالاهایی که خریده است، به‌طور فعال مشغول تلاش برای

آیا هدف لذت بردن است؟

آنچه عامل پدیده مصرف زندگی است، دگرگون شدن نوع نگرش آدمها به زندگی و تعییر الگوها و اهمیت یافتن شکل مادی زندگی در نگاه آدمی است. وقتی وجوده زندگی مادی عینیت و ارزش می‌یابد، معلوم است که نوعی گرایش و تفکر مادی گرایانه و مشی لذت‌جویانه بر آدمی حاکم می‌شود؛ به‌طوری که به دست اوردن آسایش جمعی و لذت و شادی هدف چنین انسانی می‌شود. آن‌وقت است که لذت و خوشی و حتی معنا در مصرف بیشتر جست‌وجو و یا‌صلاباً آن معادل دانسته می‌شود. اما آیا واقعاً زندگی چنین معنایی دارد؟ آیا هدف صرفاً لذت بردن است؟

آری، الگوی مصرف کنونی جوامع پیرو تمدن غربی بر مبنای اصالت لذت مادی و مصرف هرچه بیشتر توجیه می‌شود. متاسفانه در جامعه‌ما نیز، به‌خصوص در میان جوانان،

کم‌وبیش از این الگو پیروی می‌شود، در حالی که الگوی مطلوب اسلامی، با تکیه بر اصول اخلاقی و ارزشی، رویکردی متفاوت با این نگاه دارد.

قرآن مجید» روحیه

صرف‌گرایی صرفاً مادی را به‌شدت نفی می‌کند و کسانی را که در زندگی خود هدفی جز لذت بردن ندارند، بالحنی تند نکوهش می‌کند و می‌فرماید: «کسانی که

افسون مصرف

در مصرف‌زادگی، وسوسه‌های بی‌بایان بازار و لعل خرید، به عنوان فرایندی اجتماعی، بر مصرف هرچه بیشتر کالاهای، اعم از بادام و بی‌دوام

زندگی در این شکل به‌جای بودن، در داشتن و مصرف کردن خلاصه می‌شود

تأکید دارد. در این فرهنگ، افراد در مسابقه همیشگی خرید کالا و خدمات درگیر می‌شوند، در حالی که هیچ توجهی به نیاز عدم نیاز خود به این کالا و خدمات، قابلیت

می‌داند و باور دارد که رفاه و رفاه‌طلبی غایت زندگی کوتاه انسانی در این دنیا نیست. البته که باید زندگی مطلوب مادی داشت، ولی تعریف زندگی تنها فعالیتی برای کسب رفاه و مصرف بیشتر نیست. مسلمانی که به سرنوشت و آینده و به حقیقت زندگی معتقد است، نمی‌تواند هرچه را که می‌خواهد بخرد و هرچه را که می‌خواهد بکشد، بپوشد... او به معنا می‌اندیشد و زندگی را تنها در امیال و لذت‌های مادی نمی‌بیند.

از پیامبر ش آموخته است: کسی که هرگونه خوارکی را که دلش می‌خواهد بخورد، هرگونه جامه‌ای که دلش می‌خواهد بپوشد، و هرگونه مرکبی که دلش خواست سوار شود، خداوند به او نگاه - از سر رحمت - نمی‌کند؛ مگر آن‌گاه که روش خود را تغییر دهد و از آن دست بردارد (الحیاء، جلد ۴: ۲۷۱).

آری اسلام برای مصرف حد و مرز قائل است و آن را در چارچوبی تعریف می‌کند.

خلق و حفظ یک هویت برای خود است. دغدغه اصلی انسان مصرف‌گرای امروزی تنها وجود مادی خویش است.

دانش و سلامت

حتی علم و دانش و سلامت نیز فقط در شکل مادی آن، یعنی در جهت سلامت تن تعریف می‌شود. چنین انسانی فقط به بقای امیال مادی خویش می‌اندیشد و یک هدف بیشتر ندارد: ماندن و لذت بردن. این همان مصرف‌گرایی است که اسلام بهشت با آن مقابله کرده است. چرا که توجه بیش از حد به لذات جسمانی دیگر مجالی برای اندیشیدن به مسائل معنوی و کمالات انسانی باقی نمی‌گذارد. مسلمان آشنا با مبانی و معتقد به بعد روحانی زندگی،

